

MEDDELELSER OG OVERSIGTER

NATIONALØKONOMISK FORENINGS 75-AARS JUBILÆUM

Tirsdag den 18. November 1947 fejrede Foreningen 75-Aars Dagen for sin Oprettelse den 12. November 1872. Dagen højtideligholdtes ved en Eftermiddagsfestlighed paa Universitetet. Universitetets Rektor havde gjort Foreningen den Ære og Glæde at modtage Indbydelsen til at komme til Stede, og Foreningens Medlemmer var mødt frem i saa stort Tal, at den smukke gamle Festsal var tilnærmelsesvis fyldt, da Formanden, Nationalbankdirektør C. V. Bramsnæs aabnede Mødet med følgende Tale:

Rector magnificus, mine Damer og Herrer.

Vi samles i Dag i Københavns Universitets mindeværdige Bygning for at fejre Nationaløkonomisk Forenings 75 Aars Jubilæum. Jeg bringer en hjertelig Tak til Universitetet for Tilladelsen til at samles her i Dag. Selv om vor Forening ikke er nogen videnskabelig Institution, er dens hele Liv og Virke saa nært knyttet til den økonomiske Videnskabs Udvikling og til den Forskning, som udføres ved Universitetet, at vi føler os knyttet til Universitetet ved Taknemlighedsbaand.

Det var i November Maaned 1872, at en Kreds af Nationaløkonomer med Professor i Nationaløkonomi, N. C. Frederiksen, i Spidsen samledes for at oprette en Forening, der skulde drøfte økonomiske Problemer og virke for Gennemførelse af økonomiske Reforme. Det var sikkert N. C. Frederiksen, som havde disse mere udadvendte Planer med Foreningen; vi ved, at N. C. Frederiksen spillede en stor Rolle ikke alene paa Universitetet, men ogsaa i det politiske Liv. Foreningens Opgaver blev dog ved Stiftelsen betydelig mere begrænsede, og man kan maaske sige, at den nærmest havde en videnskabelig Karakter. Det hed i Lovene, at Formaalet skulde være »at samles for at forhandle om nationaløkonomiske Spørgsmaal«. I Praksis blev Foreningen dog efterhaanden det, som den ogsaa er i vore Dage: Et Samlingssted for Nationaløkonomer og Folk fra det praktiske Liv, hvor alle Problemer af økonomisk Art kan drøftes i Fællesskab.

I 1922 fejrede Nationaløkonomisk Forening sit 50 Aars Jubilæum. Ogsaa ved den Lejlighed mødtes man om Eftermiddagen paa Universitetet, men desuden blev der om Aftenen holdt stor Middag med Gæster fra vore nordiske Broderlande og med mange Lykønskningstaler. Vi har i Foreningens Bestyrelse meget indgaaende overvejet, om 50 Aar er mere end 75 ved Jubilæer, eller om det modsatte er Tilfældet, og selv om vi ikke naaede til et Resultat, har vi dog været klare over, at Tiden ikke er inde til store Festligheder — allermindst i en økonomisk Forening — og vi har derfor begrænset os til det, der ligger Foreningens normale Virksomhed nærmest: En videnskabelig nationaløkonomisk Forelæsning under de festlige Former, som det giver at holde vort Møde i Universitetets skønne Festsal.

Foreningens Virksomhed i de 25 Aar, der er gaaet siden vort 50 Aars Jubilæum, har fulgt de tidligere Traditioner. I sin Mødevirksomhed har Foreningen søgt at bringe de nationaløkonomiske Problemer frem til Debat, og Tidens aktuelle økonomiske Spørgsmaal har ogsaa været Genstand for hyppige Drøftelser ved vore Møder. Vort Medlemstal har været stadig voksende i de 25 Aar. Rundt regnet kan vi sige, at Medlemstallet ved 50 Aars Jubilæet var ca. 500, og vi er nu naaet op paa ca. 900 Medlemmer. Denne Fremgang viser, at Foreningens Virksomhed har vakt Interesse i stadig større Kredse, og det viser, at vi har Lov til at haabe, at Nationaløkonomisk Forening i de kommende Tider vil have sin Opgave at fylde.

Maaske kan jeg have Lov til at tilføje, at vore Medlemslister viser en stadig større Tilgang af Medlemmer uden for de egentlige nationaløkonomiske Kredse. Det hilser jeg for mit Vedkommende med Glæde, idet netop Mulighederne for Møde mellem det praktiske Livs Folk og Folk fra Nationaløkonomernes Kreds giver de bedste Resultater.

Ogsaa gennem Udgivelse af Nationaløkonomisk Tidsskrift udfører vor Forening en nyttig Virksomhed. I Tidsskriftets Artikler behandles teoretiske og praktiske Spørgsmaal, det giver Mulighed for ældre og yngre Nationaløkonomer til at publicere Resultaterne af deres Arbejde, og det giver Plads ogsaa for Artikler fra Næringslivets Folk til Behandling af Livets daglige økonomiske Problemer.

Jeg kan ogsaa nævne Foreningens Virksomhed for at fremme den økonomiske Forskning ved de Prisopgaver, som stilles for yngre Nationaløkonomer. Herigennem gives der en Opmuntring til at tage fat paa teoretiske Problemer, som bidrager til, at den Kreds af unge Nationaløkonomer, som skal tage det fremtidige videnskabelige Arbejde op, faar noget lettere Arbejdsvilkaar.

Nationaløkonomisk Forening har altid haft et rigt Samarbejde med de tilsvarende Foreninger i de andre nordiske Lande. Med visse Aars Mellemrum holdes der nordiske nationaløkonomiske Møder, skiftevis i de enkelte nordiske Lande. I 1923 holdtes Mødet i Oslo, i 1926 i København, i 1931 i Stockholm, i 1935 i Oslo og i 1938 i Helsingfors. Krigen standsede denne Mødevirksomhed, som den standsede saa megen anden nordisk Forbindelse, men vi var stolte over, at det blev Danmark, som fik Lov til at knytte Baandene igen ved det nordiske nationaløkonomiske Møde, som holdtes i København i Sommeren 1946. Alle, som deltog i dette Møde, vil bevare Mindet ikke alene om et godt nationaløkonomisk Møde, men ogsaa om en straalende nordisk Tilkendegivelse, der viste, hvor stærke de Baand er, som binder de nordiske Folk sammen.

Jeg slutter mine Bemærkninger ved denne vor Jubilæumsfest med Ønsket og Haabet om, at Nationaløkonomisk Forening i de Aar, der kommer, maa fortsætte sit Arbejde for at udbrede Kendskab til de økonomiske Problemer, og at Foreningens Virksomhed for at bringe det praktiske Livs Folk og Nationaløkonomerne sammen maa give gode Resultater for den økonomiske Udvikling i vort Land.

Efter Velkomsten meddelte Formanden, at Bestyrelsen i Anledning af Jubilæet havde besluttet at udnævne fhv. Departementschef *Adolph Jensen* og Professor Dr. polit. *Axel Nielsen* til Æresmedlemmer som en Paaskønnelse af den betydningsfulde Indsats, de hver især havde gjort saavel inden for Foreningen som i dansk Nationaløkonomi i det hele taget. Baade Departementschef *Adolph Jensen* og Professor *Axel Nielsen*, der begge var til Stede, havde gjort Foreningen den

Glæde at modtage Udnævnelsen. Forsamlingen rejste sig under denne Meddelelse og tilkendegav ved stærke Bifaldsytringer sin Tilslutning til Bestyrelsens Beslutninger.

Formanden gav derefter Ordet til Dagens Foredragsholder, Professor, Dr. polit. *Axel Nielsen*, der indledede med paa Departementschef Adolph Jensens og egne Vegne at takke for Udnævnelsen til Æresmedlemmer i Foreningen. Formanden havde i sin Velkomst takket Universitetet for den nære Tilknytning, Foreningen havde til den økonomiske Forskning, der udføres ved Universitetet, men det var i Virkeligheden Fakultetets Lærere, der burde takke Foreningen, fordi den gav dem Lejlighed til paa Skrift og i Tale at henvende sig til et større Forum og til at knytte Forbindelser med Erhvervslivets ledende Personligheder. Det kunde nok ske, at man af og til kom ind paa at spekulere over, om man nu ogsaa havde valgt rigtigt, da man i sin Tid valgte at slaa ind paa det statsvidenskabelige Studium, om man i Virkeligheden ikke burde være slaaet ind paa helt andre Veje. Men den Hæder, der var vist Departementschef Adolph Jensen og Foredragsholderen selv ved Udnævnelsen til Æresmedlemmer, vilde de opfatte som et Tegn paa, at Valget for deres Vedkommende ikke havde været helt forfæjlet.

Professoren holdt derefter det paa Side 120 ff. trykte Foredrag om »Kort Statsgæld og Pengepolitik«.

Med en Tak fra Formanden til Foredragsholderen og til Medlemmerne for det talrige Fremmøde afsluttedes Jubilæumsfestligheden.

TRÆK AF NATIONALØKONOMISK FORENINGS HISTORIE

Nationaløkonomisk Forening er stiftet den 12. November 1872 i Vincents Lokaler paa Kongens Nytorv. Stifterne var den daværende Professor i Nationaløkonomi *N. C. Frederiksen*, som paa denne Tid spillede en stor Rolle baade paa Universitetet, i Rigsdagen og i Landets offentlige Liv i det Hele taget. Sammen med Frederiksen var Professor *William Scharling*, daværende Fuldmægtig i Statistisk Bureau, senere Professor, *Falbe Hansen* og cand. polit. *Arntzen*, Initiativtagere til Foreningens Oprettelse. Foreningen fik ved sin Start 70 Medlemmer. Mellem Stifterne havde det været paa Tale at danne en stor udadtil virkende agitatorisk Forening, som skulde arbejde for Gennemførelsen af de forskellige økonomiske Reforme, som dengang stod paa Dagsordenen. Ved Stiftelsen besluttede man imidlertid at danne en mere begrænset, nærmest videnskabelig Forening, og det var Hensigten at tage Sammenkomsterne i Société d'Economie Politique i Paris til Forbillede. Man skulde samles i Vintermaanederne, almindeligvis een Gang om Maaneden, spise til Aften sammen og derefter diskutere et eller andet økonomisk eller socialt Emne.

I de først vedtagne Love angaves Formaålet for Foreningens Virksomhed at være, »at samles for at forhandle nationaløkonomiske Spørgsmaal«. Ved Lovændringen den 9. November 1915 ændredes Formaalsparagraffen til følgende: »Nationaløkonomisk Forenings Formaal er dels Foreningsmøder til Afholdelse af Foredrag og Diskussioner om nationaløkonomiske Spørgsmaal, dels Udgivelse af et Nationaløkonomisk Tidsskrift og selvstændige Skrifter til Belysning af sociale og økonomiske Emner«. Foredragsvirksomheden og Tidsskriftet havde været drevet fra Foreningens Begyndelse. Tidsskriftet kom endda i de første 10 Aar som Maanedsskrift med 2 Bind om Aaret. Det nye, som kom til i 1915, var saaledes Udgivelsen af selvstændige Skrifter til Belysning af sociale og økonomiske Emner. Dette var forberedt af et Udvalg, som var nedsat i 1915,